

Inatsisartut suleriaasianni § 32 malillugu aalajangiinissamut siunnersuut una Naalakkersuisut matumuuna saqqummiuppaat:

Kulturikkut saqqummeriaatsit assigiinngisitaarnerisa illersornissaat siuarsarnissaallu pillugit UNESCO-mi isumaqatigiissutip, 20. oktober 2005-imeersup, danskinit atortussanngortinneqarnissaanik Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaatissaannut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

(Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermit, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerinnineq

Tunngavilersuut

Kultureqarnermut Ministeriaqarfimmit saaffigineqarnini naaportorlugu Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandip 7. juli 2006 allakkatigut Namminersornerullutik Oqartussat saaffigai, qinnutigalugulu isummerfigissagaat, kulturikkut saqqummeriaatsit assigiinngisitaarnerisa illersornissaat siuarsarnissaallu pillugit UNESCO-p isumaqatigiissutaanik Danmarkip atuuttuulersitsinissaanut Kalaallit Nunaata ilanngunneqarnissani kissaatigineraa. Suliap saqqummiunneqarnerani ilisimatitsissutigineqarpoq ministeriaqarfik kingusinnerpaamik 1. november 2006 Namminersornerullutik Oqartussanit tusagaqarsimanngikkuni ministeriaqarfiup isumaqatigiissutip atortuulersinneqarneranut tunngatillugu nalunaarutigissagaa isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut sulit atuutilingitsaq, kisianni Qallunaat Nunaata kisimiilluni nalunaaruteqarneratigut Kalaallit Nunaannut kingusinnerusukkut atortuulersinneqarsinnaasoq.

Naalakkersuisoqarfik naliliivoq kulturikkut kingornussat tigussaangitsut illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutip qallunaanit atuulersinneqassappat Kalaallit Nunaata ilanngunneqarsinnaaneranut apeqqummut ilanngullugu suliap saqqummiunneqarnissaa pissusissamisuussasaq, isumaqatigiissutip taakku marluk imminnut atammata. Taanna pillugu aalajangiinissamut siunnersuut innersuussutigineqarpoq. Kulturikkut kingornussat tigussaangitsut illersorneqarnissaat pillugu isumaqatigiissutip atortuulersinneqarnissaa pillugu saaffiginnissut aatsaat ukioq manna martsimi pivoq.

Taamaammat isumaqatigiissut Qallunaat Nunaata atortuulersippaa, Kalaallit Nunaata ilanngunnissaa piareersimaffigalugu.

Isumaqatigiissut 18. marts 2007 atuutilerpoq aammalu 2. juli 2009-mi nunanit 99-init EU-millu atuutilersinneqarluni allatigulluunniit akuerineqarluni.

Isumaqatigiissut pillugu

Isumaqatigiissummut aallaqqaasiummi eqqaasitsissutigineqarpoq, kulturikkut amerlalluinnaasuseq demokratii, akaareqatigiinneq, inuttut pisinnaatitaaffiit aamma inuit kulturillu akornanni ataqpeqatigiinneq anersaaralugit sikkeriartuarnissaminut periarfissinneqartoq, sumiiffinni ataasiakkaani, naalagaaffinni ataasiakkaani nunarsuarlu tamakkerlugu eqqisseqatigiinnissamut isumannaatsuunissamullu pisariaqarluinnartuummat.

Erseqqissaatigineqarpoq inooqatigiittut nalinginnaasumik ataqatigiissutut misiginissamut anermillu arnat inuiaqatigiinni inissisimanerannik pitsanngorsaannissamut kulturi qanoq pingaaruteqartigisoq. Aammattaaq piginnittussaataitanerup inunnut kulturimut tunngatillugu pilersitsisartunut ikorfartuutitut pingaaruteqarnera erseqqissarneqarpoq.

Aammattaaq aallaqqaasiussami aalajangiunneqarpoq, kulturikkut ingerlassat, nioqutissat sul-

lissinerillu kinaassutsimik, pingaartitanik isummanillu imaqartut marloqiusaasumik inissimasut - aningaasaqarnermut kulturimullu tungasuullutik, taamaammallu taamaallaat niuernikut naleqartutut isigisariaqaratik. Tunngavissaqartumik paasisatut eqqaaneqarpoq, nunarsuarmioqataalertiartormermit pisut, paasisutissiinnikkut attaveqaatitigullu teknologiip ineriartupiloormerisigut siuarsarneqartut, kulturit akornanni attaveqaqatigiinnissaq nutaanik periarfissikkaat, aappaatigulli aamma kulturikkut amerlalluinnassutsimut unamminartunik nassataqartut, nunat pisuut piitsullu akornanni oqimaaqatigiikkunnaarnissaq ulorianaatigisinnaallugu.

Isumaqatigiissut pingaarnertut siunertaqarpoq

- nammineq nunagisami kulturi pillugu potikkimik ingerlatsisinnaanerup qulakkeerneqarnissaa,
- kulturip assigiinngissitaartuunerisa illersorneqarnissaa inuillu tunngaviumik pisinnaatitaaffiinit pingaaruteqarnerata akuersarneqarnissaa,
- kulturip siuarsarnissaanut nunat akornanni suleqatigiinnissaq,
- kulturikkut ingerlatsinerit, pigisat sullissinerillu marloqiusaanerisa akuersarneqarnissaat, tassa "kulturi" aamma "nioqqutissiaq"
- nunat siuarsarniakkat akornanni ersoqatigiinnerup siuarsarneqarnissaa, aamma
- kulturip assigiinngissitaarnerata siuarsarneqarneratalu imminnut atassuteqarnerat erseqqissassallugu, tassunga tunngatillugu nunarsuarmioqatigiinnut tamanut iluaqutaasumik kulturip assigiinngissitaarneranik siuarsaanermit nunat siuarsarniakkat suliniuteqarnerisa tapersorsornissaat.

Isumaqatigiissutip imarisai pingaarnertut:

- Isumaqatigiissutip siunertaanik aalajangersaaneq aammalu tunngaviinut missingersuutit (artikili 1 aamma artikili 2)
- Isumaqatigiissutip atuuffiit aalajangersaaneq (artikili 3)
- Isumaqatigiissutim oqaatsinik pingaarnernik nassuiaaneq taassuma ataani (kulturip assigiinngissitaarnera" (artikili 4)
- Suleqataasut pisinnaatitaaffiit pisussaaffiinillu aalajangersaaneq (artikilit 5-21)
- aaqqissuussaneq pillugu aalajangersakkat immikkoortullu suliamut attuumassuteqartut ingerlatsinerat (artikilit 22-24)

"Kulturip assigiinngissitaarnera" isumaqatigiissutim imatut nassuiaarneqarpoq:

"Inuit ataatsimoortut inuiaqatigiillu kulturiisa saqqummeriaasii assigiinngitsorpasuit. Saqqummeriaasit tamakku inuit ataatsimoortut inuiaqatigiilluunniit - taakkualu akornanni - ingerlateqqinneqartarput.

Kulturikkut assigiinngissitaarneraq nunarsuarmiut kulturikkut kingornussaasa saqqummersarnerisigut, pisuunngortitaasarnerisigut ingerlateqqinneqartarnerisigullu assigiinngitsutigit taamaallaat ersertanngilaq, aammali - atortut teknologiillu atornerqartut suunerat apeqqutaatinngit - eqqumiitsuliornikkut pilersitsinerit, suliaqarnerit, ingerlatitseqqinnerit, siammaassinerit atuinerillu assigiinngitsut aqqutigalugit."

Isumaqatigiissutim qulliunerisumik aalajangersarneqarput peqataasut pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu, peqataasut FN-i pillugu isumaqatigiissut naapertorlugu inuiaat pisinnaatitaaffiini tunngavinnik inuillu pisinnaataaffii pillugit nunarsuarmi sakkut akuerisaasut, taakku kulturi pillugu politikkiminnik aalangersaanissaannik piviusunngortitsinissaannillu aammalu kulturip assigiinngissitaarneranik illersuinisamat siuarsaanissamillu iliuusissanik aalajangersaasinnaa-

nerini uppersaasut aammalu isumaqatigiissutit siunertai piviusunngortinniarlugit nunat tamat suleqatigiinnerat nukittorsarneqassasoq.

Isumaqatigiissummi tunngaviummik pisinnaatitaaffittut aalajangersarneqarpoq peqataasut kikkulluunniit kulturi pillugu politikkiminnut iliuutsiminnullu atatillugu nammineq nunagisaminni pissutsit pisariaqartitallu mianeralugit iliuutsinik aalajangersaasinnaasut, tassani siunertarineqarluni suleqataasup sumiiffiani kulturip assigiinngissitaarnerata illersorneqarnissaa siuarsarneqarnissaalu. Iliuutsit suut pineqarsinnaanersut taaneqarput, taassuma ataani ilaatigut inatsiseqarneq nunanilu ataasiakkaani agguassisarnermut aaqjissuussinerit. Pisinnaatitaaffiit illuatungeraat pisussaaffinnik aalajangersakkat aammalu kulturikkut takutitsisarnerit illersorniarlugit siuarsarniarlugillu assigiinngitsutigut sulissuteqartoqassasoq, inuiaqatigiit ilinniartaassasut paasisinneqarlutillu, nunat tamat akornanni suleqatigiittoqassasoq, inuiaqatigiit peqataatinneqassasut, imminut nappassinnaasumik ineriartornermi kulturi ilanngunneqassasoq aammalu ineriartortitsinermi suleqatigiittoqassasoq.

Isumaqatigiissummi aammattaq aalajangersarneqarpoq kulturip assigiinngissitaarneranut nunat tamat akornanni aningaasaateqarfimmik pilersitsisoqassasoq.

- Ilangussatut 1-itut ilanngunneqartumi eqikkaaneq 28. juni 2006-imeersoq innersuusutigineqarpoq, taannalu Kultureqarnermut Ministeriaqarfimmit suliarineqarpoq Namminersornerullutik Oqartussat isumaqatigiissummut oqaaseqateqarnissamik saqqummiiffiqarnissaannut atugassatut.

Naalackersuisut isumaliutaat:

Naalackersuisoqarfiup isumaqatigiissutit oqaasertaasa suliarineqarnerini taassumalu suliarineqarnerani aammalu UNESCO-p 2005-imi ataatsimeersuarnerani akuerineqarnerani isumaqatigiissut tapersorsornikuuaa.

Naalackersuisoqarfiup isumaqatigiissummut akuersaartumik isumaqarneranut tunngaviuvoq isumaqatigiissummut aallaqqaasiummi isiginiagassanik taaneqartunik aammalu isumaqatigiissummi anguniakkanik tunngavinnullu missingersuutitnik ataatsimut isigalugu tapersersuinermik.

Kalaallit Nunaanni inatsiseqarnermut tunngatillugu:

Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummut ilanngunnera Kalaallit Nunaanni inatsisinik allannguinissamik pisariaqartitsitsinngilaq.

Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummut ilanngunnerata aningaasatigut allaffissornikkullu kingunissai;

Isumaqatigiissummut ilanngunneq aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq. Aningaasaateqarfimmut isumaqatigiissummi taaneqartumut Kalaallit Nunaat tapersiinissaminut pisussaaffeqanngilaq, Kalaallit Nunaat nammineerluni UNESCO-mut ilaasortaangimmat.

Kalaallit Nunaata isumaqatigiissummut atatillugu allaffissornikkut nutaanik pilersitsilluni aningaasartuuteqarnissaanik isumaqatigiissummut aamma kinguneqanngilaq. Naalackersuisut atavartumik qaqugukkulluunniit sulisorisat amerlassusaasa iluanni suliniutit immikkoortumi ingerlareersut nukittorsassavaat, taassuma ataani kulturip assigiinngiiaartuunerani pitsaanerpa-

nik sinaakkusiinissamut inuiaqatigiillu tamassuminnga paasinninnissaannut atatillugu.

Tusarniaaneq:

Qallunaat atortuutilersitsinissaannut Kalaallit Nunaata ilanngussinnaaneranik apeqqut piffissami 31. marts-imiit 17. april 2009 tungaanut tusarniaassutigineqarpoq. Tusarniaanermi akinissamut piffissarititaq aalajangerneqarpoq Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni suliap saqqummiunneqarnissaa eqqarsaatigalugu. Qinersinissaq nalunaarutigineqarmat suleqatillu arlallit tusarniaanermi piffissarititap sivitsorneqarnissaanik kissaateqarmata piffissarititaq majip aallaqqaataanut sivitsorneqarpoq.

Tusarniaaffigisat isumaqatigiissutip atortuulersinneqarnerani Kalaallit Nunaata peqataanissaa ataatsimut isigalugu akuersaarlugu oqaatigaat.

Inassuteqaat:

Taamaammat Naalakkersuisut inassuteqaatigaat qallunaat atortuulersitsineranni Kalaallit Nunaata peqataanissaa Inatsisartut akuersissutigissagaat.

Kultureqarnermut Ministeriaqarfiup eqikkaalluni suliaa (ilanngussaq 1-itut ilanngunneqartoq) aammalu isumaqatigiissut (ilanngussaq 2-tut ilanngunneqartoq) innersuussutigalugit aalajangiinissamut siunnersuut Naalakkersuisut matumuuna Inatsisartunut suliassanngortippaat.